

о удружењима и зборовима и других закона неке се примењивати у колико су овоме закону противне све дотле, докле овај закон буде важио.

Члан 21.

Закон овај ступа у живот од дана кад га Краљ потпише а обавезну снагу добија кад се обнародује у »Службеним Новинама«.

Препоручујемо Нашем Министру Унутрашњих Дела да овај Закон обнародује, а свима Нашим Министрима да се о извршењу његову старају, властима, пак, заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Председник др. **Момчило Нинчић**: Господо, ви сте чули сада извештај, који је г. известилац спремно и који треба од стране Законодавног Одбора, ако буде овде примљен, да се поднесе Народној Скупштини. Да ли Законодавни Одбор прима овај извештај? (Прима.) Објављујем, да је овај извештај примљен онако, како га је г. Известилац прочитао. Према томе, господо, данашњу седницу одбора закључујем, а другу заказујем за понедељак, у 9 часова пре подне са овим дневним редом:

1. Избор Председника;
2. Уредбе — по Уставу ми морамо да се састанемо ради прегледа уредаба, које је Влада поднела;
3. Имамо да испитамо неке законске предлоге, које је Влада поднела, затим измене у царинској тарифи;
4. Овлашћење за зајам;
5. Измене у закону о непосредним порезима.

Сем тога, треба да се договоримо о ужем Одбору, који треба да спреми Пословник за Законодавни Одбор, да не би било опет да од случаја до случаја сам Законодавни Одбор себи скраја Пословник.

Ја мислим, да изаберемо пет лица, која ће спремити један предлог за Законодавни Одбор и мислим да то буду: г. Жерјав, г. В. Маринковић, г. Миша Трифуновић, г. Раја Филиповић и г. Јован Јовановић. (Прима се.)

Према томе, данашњу седницу закључујем а у понедељак у 9 сати заказујем идућу.

(Свршетак у 10 часова и 15 минута.)

VII. СЕДНИЦА

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ

СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

држана 1. августа 1921. год. у Београду.

Председавао потпредседник др. **Грегор Жерјав**.

Секретар др. **Љуба Поповић**.

(Почетак у 9 и 45.)

Потпредседник др. **Грегор Жерјав**: Отварам седницу Законодавног Одбора. Констатујем, да по пословнику има доста присутних, да можемо решавати. Најпре је дошао Председништву један допис г. Давидовића у којем јавља, да се место г. Деметровића и г. Јакшића, који су дали оставке на чланство у Законодавном Одбору, позову као редовни чланови два члана, који су били изабрани на истој листи, а то су г. Марковић и г. Маговчевић.

Дакле, у смислу пословника, ова два колеге су редовни чланови Законодавног Одбора.

Надаље, имамо најпре избор Председника. Пошто у томе погледу није дошло још до коначног споразума, морамо тај предмет одгодити за идућу седницу.

Други предмет, надаље, је решавање о привременим законима, уредбама, које је поднела Влада у смислу Устава Законодавном Одбору. Од разних Министарстава је у смислу Устава дошло у року од месец дана преко 300 разних привремених закона, уредаба, решења законскога значаја централне Владе и разних покрајинских влада. Важно је да се у јавности и »Службеним Новинама« констатује, које су то уредбе, пошто оне важе унапред, док друге уредбе и привремени за-

кони, који сада нису послати Законодавном Одбору на ревизију, престају у смислу Устава важити. Но да би јавност знала, које уредбе важе и даље, треба да се прочита списак ових уредаба и ми ћемо молити Министарство за Конституанту, да у »Службеним Новинама« објави које су уредбе ушле у ревизију. Жели ли Одбор, да прочитамо списак свих тих уредаба, или, ако Одбор дозволи, ми ћемо дати списак у штампу. (Гласови: Да се штампа. Само да их добијемо.)

Што се тиче уредаба, немамо ни ми од свих Министарстава аутентичне текстове.

Сад треба, господо, да у смислу Устава решимо како ћемо радити на овој ревизији. Ја бих предложио, да се у смислу Устава подели Законодавни Одбор у секције, и онда ће Председништво Законодавног Одбора упутити по материји поједине уредбе појединим секцијама, и оне ће морати да у року овога месеца, ако буду могле, дају извештај. Ја бих предложио, да се у ту сврху Законодавни Одбор подели у 5 секција: по Министарствима.

Господо, ја мислим да то није много, пошто има Министарства која нису дала скоро никаквих уредаба. На пр. Министарство за Конституанту није послало ниједну уредбу; Министарство Трговине и Индустије има мало уредаба; Министарство Војно такоер мало; Министарство за Аграрну Реформу већином отида; Министарство Финансија има међутим пуно уредаба; Министарство Унутрашњих Дела има веома много уредаба.

а такођер има много уредаба и Министарство Правде. Министарство Пољовривреде и вода, бар колико могу до сада да видим, има веома мало уредаба. Према томе, ми можемо нека министарства да кумулирамо у једну секцију.

Ја бих стога Одбору предложио, да у надлежност прве секције дођу Министарства Трговине и Финансија, пошто су им материје сродне. У другу секцију Министарство Унутрашњих Дела, које има огроман материјал. У трећу секцију дошли би: Председништво Министарског Савета, Министарство Просвете, Министарство Иностранних Дела, Министарство Социјалне Политике, Исхрана и Министарство Народног Здравља. У четврту секцију дошла би министарства: Правде, Вера, Војно и Морнарице, Пољопривреде, Шума и Руда и, у колико дође, Аграрне Репорме. Ова четврта секција неће имати много посла, јер су уредбе Министарства Правде добре. У пету секцију долазе Министарство Саобраћаја, Министарство пошта и телеграфа и Министарство Грађевина.

Гледе избора ових секција треба претходно да имамо пословник. У последњој седници био је изабран један нарочити одбор за пословник, али овај одбор није могао пословник коначно израдити. Ја бих ради тога предложио, да се на дневни ред идуће седнице стави решење о пословнику, па онда избор секција.

Дакле, данас имамо само да решимо, да ћемо за ревизију уредаба имати ових пет секција, а да ће се избор њихов ставити на дневни ред идуће седнице.

Одбор за пословник најме предвидео је, да ћемо за сва лична питања, за избор и у опште за руковођење послова у Законодавном Одбору имати један представнички одсек од изасланика група, и овај ће бити стално у вези са председништвом и настојаће, да се у свима личним питањима нађе споразум, тако да се надам, да ће секције доћи до споразумног избора и да се неће морати бирати листама као што је у пословнику.

Има реч г. Павле Анђелић.

Павле Анђелић: Кад су Министарства већ послала уредбе, потребно би било, да пошаљу и списак тих уредаба и да се утврди колико је које министарство и колико уредаба дало до сада у уставом одређеном року. На основу тих спискова, ја бих молио председништво, да оно само подели уредбе секцијама — а ми ћемо пристати да их буде пет — али да те секције могу поједине уредбе, за које нађу да не долазе у њихов делокруг, укључивати другим секцијама. Дакле, то би председништво могло само да спреми и тај списак Председништво већ треба да има, да би се утврдило колико је до сада уредба дошло Законодавном Одбору на решење.

Што се тиче избора секција, ја се слажем са предлогом г. Председника, да буде пет секција, а сам њихов рад унутра да се одреди пословником, који ће доћи на решење.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав:** На примедбе господина Анђелића изјављујем ово: Ми имамо овде листу, списак, дакле, свих закона и уредаба по Министарствима. На пример Министарство Финансија има 122 уредбе. Ја сам ради тога приближно поделио тако, да ће секције имати од прилике подједнако посла, и ради тога сам решио, да све ове уредбе финансијске има да дођу

у једну секцију, док ће друга секција имати по три, четири или евентуално и пет министарстава.

Има реч г. Петар Марковић.

Петар Марковић: Ја сам хтео да направим примедбе код треће секције због тога што је Министарство Правде стављено исто тако као и још три друга Министарства у ту секцију. Ја мислим, и ако су уредбе Министарства Правде израђене врло марљиво, како се каже, да их ипак треба одвојити, јер су они закони, јер ту има тако огромног материјала, да само једна секција треба то да ради. Ту долази уредба о накнади штете, закон о ликвидацији мораторног стања и сви остали закони, а то треба све једна секција да ради. (Чује се: По Уставу те уредбе не долазе пред законодавни одбор.) Ја сам само цитирао као пример, а осим споменутих ту има и других такођер врло важних уредаба.

Друго, ја бих предложио ову ствар, да се договоримо, без обзира на то колико ће у којој секцији бити чланова које групе, да свака група кандидује своје чланове, да би био олакшан рад Законодавном Одбору, тако да на идућој седници групе донесу готове чланове који ће ући у коју секцију. Тиме би посао овде био олакшан и пре би се свршио. Али ја мислим, да за Министарство Правде треба одредити једну нарочиту секцију.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав:** Министарство Правде има 22 уредбе. Осим тога Министарство Правде има уредаба покрајинских влада: које се тичу овога предмета. Тако на пр. за Хрватску и Славонију 9, за Босну 12, за Словенију 16, за Далмацију 8. Дакле, материја није тако велика. Ја мислим, да ће се овај одсек најпре бавити с уредбама, које се тичу Министарства Правде, јер су оне друге, на пр. Министарства Вера и т. д., које треба да дођу у исти одсек, мање важности.

Што се тиче избора одсека, ја бих нарочито предложио, да ови одсеци имају 5—15 чланова, да се не би унапред везивали, те да могу да задовоље и мање групе, јер желимо, да све опозиционе групе дођу у ове одсеке. Према томе, морамо повећати овај број, да и мање групе могу дати бар по једнога члана. Ради тога ће Председништво ступити у везу са свима групама, или ће настојати да и најмања опозициона група може да да бар једнога члана у одсек.

Има реч др. Анте Дулибић.

Др. **Анте Дулибић:** Господо, чуо сам да имамо мноштво уредаба, које заседају у финансијску страну државне управе. Ми имамо само један финансијски одбор, који има задатак, да нарочито претреса све уредбе финансијске природе, и онда да се тим начином не би дошло у конфликт са финансијским одбором, ја предлажем, да се ради тога договоримо. Ја не стављам конкретан предлог, али ја мислим, да све ове уредбе треба да прођу са мњењем финансијског одбора. Ја знам, да у Уставу није предвиђена сарадња финансијског одбора, јер је законодавни Одбор позван, да те уредбе прегледа, али ја мислим, да је у интересу саме ствари и темељитијег претреса и решавања, апсолутно потребно, да финансијски одбор, који је све први позван да се тиме бави, да о томе своје мњење, на тек онда да се поцпе у Законодавни Одбор, да и ми ту ствар решавамо. Ја о томе не стављам конкретан предлог, али ја

стављам то г. Председнику и Одбору на размисавање.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав:** Ја ћу у будуће Председништву Финансијске Секције јавити ову жељу. Реч има Јоца Јовановић.

Јоца Јовановић: Ја бих казао само ово, да учинимо овако, да не мора бити утврђено да буде само пет секција, него да може да буде 6, 7 и 8, и то према томе како се буде посао развијао, па да се тако и овај број може мењати.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав:** Реч има г. Вујичић:

Милорад Вујичић: Ради правилнијег вршења послова, који су овом одбору поверени, ја сам хтео да кажем да се наше ново законодавство налази у оваквој стању:

Према Уставу, ми даље имамо свега три позитивна закона, које је Скупштина донела, који важе за целу земљу а то су: Устав, затим »Пословник за Уставотворну Скупштину« (важи и за Законодавну), и најзад »Дворски статут«, који је чланом 132 Устава проглашен за закон.

Сем ова три закона, имају силу закона обавезну за целу државу, у смислу чл. 130. Устава, и ови закони и законски прописи и то:

1. сви прописи о аграрним односима у земљи,
2. сви прописи о Народној Банци СХС.,
3. сви прописи о зајмовима,
4. сви прописи о ликвидацији мораторног стања,
5. сви прописи о ликвидацији правног стања створеног ратом,
6. сви прописи о накнади штете ратом причињене,
7. сви прописи о убрзању рада код судова и
8. сви прописи о дужности и правима чиновника, чл. 136. Устава.

Све ове уредбе и закони, који су до сад били издавати, проглашени су чл. 130. Устава за законе те и они сада важе за целу земљу, и они се могу мењати само редовним законитим путем.

Према овоме, ни за један од напред побројаних закона није надлежан овај одбор да их мења, изузимајући, ако би Влада поднела нарочито предлог за измену ових закона.

Трећа категорија закона а то је она, са којима се има бавити законодавни одбор, јесу ови закони:

- а) закон о уређењу Министарстава,
- б) закон о државном Савету,
- в) закон о Главној Контроли,
- г) закон о Пословном реду у Државном Савету, и
- д) Закон о Министарској одговорности.

Према чл. 131. ови су закони проглашени да важе за целу земљу, али кад их измени и допуни Законодавни Одбор у смислу чл. 133. Устава.

У четврту групу долазе сви закони, уредбе и т. д. издане од 1. децембра 1918. год. па до ступања Устава на снагу, и о којима има да решава такође Законодавни Одбор. Према Уставу са тим уредбама може да се поступа овако: 1. оне могу бити у целости проглашене за закон, 2. могу бити измењене и допуњене, и 3. могу бити укинуте.

У пету групу долазе закони о којима ништа не предвиђа Устав. То су закони, који би по са-

мој својој садржини могли важити за целу земљу без икаквих измена, као на пример:

1. закон о орденима и медаљама,
2. закон о одличју »Карађорђева Звезда«,
3. уредба о облику, рангу и ношењу ордена Карађорђевој Звезде,
4. уредба о давању ордена »Карађорђевој Звезде«,
5. уредба о Карађорђевој звезди са мачевима,
6. уредба о облику и ношењу краљевских ордена,
7. прокламација о оставци Краљевића Ђорђа и о проглашењу Краљевића Александра за Престолонаследника,
8. закон о ананажи Престолонаследнику Александру, Краљевићу Ђорђу и принцези Јелени и т. д. и т. д.

Као што се види из самог имена ових закона, то су закони, који могу и треба да важе за целу нашу данашњу државу и с обзиром на питања, која ти закони решавају нема никакве потребе, да се они нити што мењају нити допуњују. Сад је за мене нејасно: да ли просто прећутним путем треба признати, да ти закони, који су пређе важили само за Краљевину Србију, важе сада и за целу нашу данашњу Краљевину, или би то требало неким начином утврдити и озакоњити. Мислим, да би Влада требала да искипи све законе ове врсте, па да се они једном одлуком у смислу Чл. 133. Устава прогласе да важе за целу земљу; јер би то био најправилнији пут.

Што се тиче Финансијског Одбора, ја сматрам, да је то чисто буџетски одбор; те према томе сви финансијски закони, сем буџета, спадају у надлежност законодавног одбора.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав:** На примедбе г. Вујичића вратићу се други пут, кад ћемо расправљати о начину поступања одбора. Данас имамо на дневном реду питање, како ћемо поступити са уредбама. Ја мислим, да можемо свршити и да реасумирам, да ћу најприје дати изградити списак предложених привремених закона, уредба и т. д. са законском снагом. Овај списак ћемо предати сваком члану одбора.

Онда ћу ступити у везу са групама ради избора секција. Прије смо казали, да ћемо имати пет секција, али, ако не би то нишло, ако би се видело, да је ствар непрактична, ми ћемо имати 6 секција. Ја мислим, да ћемо на идућој седници ове секције изабрати. Тим је друга тачка дневног реда исцрпена. Данас имамо на дневном реду још 3 ствари, које се тичу финансијских законских предлога. Прва ствар, коју је ставио г. Председник Одбора на дневни ред, тиче се законског предлога о овлашћењу владе гледе зајма у иностранству. Овај је предлог, међутим, Скупштина удутила Финансијском Одбору и тиме та ствар отпада сама по себи.

Онда је г. Министар Финансија упутио два законска предлога законодавном одбору заправо један предлог, који се тиче ревизије уредбе о извозним царинама и други предлог, који се тиче ванредног приреза на директне порезе, као сурогат за извозне царине. Ја бих молио г. Министра Финансија, да изложи, камо се има ова ствар упу-
тити.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди:** Господо, питање, које је покренуо г. Вујичић о надлежности Законодавног Одбора, сада је овде постављено. Ја сам имао три законска предлога и био сам у недоумници, камо ћу их упутити. Мислио сам, да некоје упутим Финансијском Одбору, а некоје Законодавном Одбору. Ако би се усвојило тумачење, које је овде мало пре изложено, онда би сви ти законски предлози имали бити упућени Законодавном Одбору, пошто је Финансијски Одбор изабран само ради доношења буџета. Међутим, ја сам држао, да један од ова три предлога несумњиво треба да буде упућен Финансијском Одбору, а то је предлог о овлашћењу владе у погледу зајма у иностранству. Мислио сам, да спада тај предлог у надлежност Финансијског одбора, јер није у вези са ранијим законима. То је нов предлог, који не спада у надлежност законодавног одбора, пошто је овај изабран да доноси законе, којима је циљ изједначење закона у целој држави. И према томе смо поступили. Упутили смо тај предлог Финансијском одбору. Од друга два предлога један је несумњиво у надлежности овога одбора, а то је предлог о измени уредбе о извозним царинама. То је једна уредба, која постоји, а предлогом се иде на то да се она измени. Овај је одбор несумњиво надлежан да овај предлог реши.

И сад долази трећи предлог о коме се може дискутовати у чију надлежност спада. То је предлог о општем прирезу на непосредни порез по једној прогресивној стопи. (Један глас: То је ствар финансијског одбора.) Е, ја сам стао на гледиште, да је то изједначење законодавства, пошто је то један прирез, који се доноси за све пореске облике и за све наше покрајине. (**Јован Ђоновић:** Онда и зајам!) Није, зато што је овај прирез у вези са порезима, који постоје већ у целој нашој држави. Помоћу приреза на неки начин та се пореза изједначаје. Ја признајем, да је то тумачење мало натезнуто и да би се могло стати на гледиште, да је надлежан финансијски одбор. Али се овај предлог може уврстити у још једну категорију, пошто се њиме иде на то, да се у ствари доноси једна уредба, која постоји, то је финансијски закон. И у финансијском закону имамо неколико одредаба, које се тичу порезе и према томе ова одредба о прирезу у вези је са порезом. Могла би бити онда на своме месту у финансијском закону, а ако би требало допунити финансијски закон онда би несумњиво овај одбор био надлежан, јер је то допуна ове уредбе, која постоји. И ја мислим, пре него што бисмо ушли у суштину ових предлога, да је потребно расправити питање о томе, ко је надлежан бар за ова два последња предлога да решава. Ја бих вас молио, да прво дискусија о томе буде победена.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав:** Господо, отвара се дискусија о томе формалном питању. Има реч г. Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: О овоме је у опште тешко говорити, пошто немамо ништа написано пред собом. Ја бих хтео да кажем неколико речи претходно. Г. Министар није нам дао објашњења. Како ми сви народни посланици не примамо »Службене Новине«, то је врло тешко пратити оно, што у »Службеним Новинама« излази и према томе морам казати, да ми није позната ближе ни ова уредба, која замењује годишњи финансијски

закон, па молим г. Министра, да ми каже, је ли то једна уредба, која има као предмет финансије у опште или замењује онај познати годишњи финансијски закон, који иде уз буџет?

Министар Финансија др. **Коста Кумануди:** То је финансијски закон, који иде уз буџет сваке године, то је финансијски закон, који је продужен у исто време кад и буџет са седам дванајстина. То би била једна допуна, која би ушла у један финансијски закон, који постоји, а Уставом је добио законску важност.

Љуба Јовановић: Пошто немамо ваш предлог, ја молим за објашњење, да ли се њиме предлаже стално изједначење терета или само привремено, за ову годину, за време трајања финансијског закона?

Министар Финансија др. **Коста Кумануди:** Овај пројект, како је израђен, специјално не говори ништа колико ће важити и ако уђе у финансијски закон, онда би тај предлог вредео дотле, докле би финансијски закон трајао. То не значи, да идуће године ова одредба не би могла бити унесена у финансијски закон. А ако није унесен у финансијски закон, самим тим што је предлог закона, значи, да не би имао карактер годишњег закона, не би се свршавао са сваким буџетом, него би трајање његово било непрекидно.

Љуба Јовановић: Ја сматрам, господо, да је ово питање врло важно, јер смо ми по Уставу дужни да се занимамо уредбама, које је Влада издала, и оно што су Министри предложили у погледу уредаба, то је предмет нашег рада. Али, ако то није, ја сам разумео господина Министра Финансија, да је то један нов финансијски закон, не годишњи закон, него један финансијски закон, онда то по моме уверењу није посао Законодавног Одбора него то има да иде у Финансијски Одбор. Ја мислим смисао ових уредаба упућује нас на то. Један од најтежих проблема, којим имамо да се занима Скупштина, то је финансијско питање, да се наше финансије поставе на солидан темељ. Зато је потребна политика Министра Финансија, а у исто време политика Скупштине. Израз те финансијске политике треба да се појави у Финансијском Одбору и у сагласности између Владе и Финансијског Одбора има да изађе нова финансијска политика. А тај циљ не може се постићи, ако не раде заједно та два фактора. Зато сам ја мишљења, да се сложимо и да замолимо, да г. Министар Финансија стане на то гледиште, да и овај законски предлог и други њему слични предлози, који имају нов предмет и који чине саставни део финансијске политике, да то упућујемо Финансијском Одбору, јер ми иначе имамо много другог посла да радимо.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав:** Господо, ја имам да Вам саопштим, да предлог о измени царине није дошао на Председништво Законодавног Одбора. Предлог о општем прирезу био је предан г. Председнику Скупштине, а Председништво Скупштине нама је овај предлог упутило на решавање. Ја сад разумем г. Љубу Јовановића, да он предлаже, да се од стране Законодавног Одбора изјави, да ми нисмо надлежни за тај предлог и да се врати Нар. Скупштини, да се упутити надлежном Одбору. Ја мислим, да пленум Скупштине има права, да нам упутити какавгод закон сем ових по Уставу поменутих. До сада пак

није Скупштина решила, да упути тај предлог Законодавном Одбору. Ако се Одбор слаже, ја ћу предлог вратити г. Председнику Скупштине с напоменом, да се Законодавни Одбор не сматра надлежним да решава ово питање, а ствар је Скупштине да она после реши.

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Онда отида тумачење г. Вујичића, то значи, да сви финансијски предлози иду Финансијском Одбору. (Гласови: Није, у колико се тичу изједначења закона.)

Фехим Курбеговић: То значи уредба о попуњавању прихода и расхода за ову годину, а не као изједначење пореза, на према томе законодавства.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав**: Слаже ли се господин Министар с тиме?

Министар Финансија др. **Коста Кумануди**: Слажем се.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав**: С тиме је ово питање решено.

Има реч г. др. Момчило Нинчић.

Др. **Момчило Нинчић**: Господо, ово питање о надлежности Законодавног Одбора и других одбора врло је важно и макар колико ми начелно доносили каква решења, опет у сваком случају биће спора, да ли је у ствари изједначења закона или није; и на крају крајева све ствари данас више или мање могу да се предложе као изједначење законодавства.

Допустите ми, господо, да изнесем како сам схватио надлежност Законодавног Одбора у погледу на изједначење законодавства. По моме мишљењу, у надлежност Скупштине долазила би питања чисто финансијске политике и сва питања, која су у вези са буџетом: онда где је у питању буџетска равнотежа; где се доносе нови приходи са којима у вези има да се постигне буџетска равнотежа. Али гледат има да се изједначује и доноси закон као на пр. закон о непосредном порезу, то је један технички врло велики посао, то има да дође под надлежност нашег Законодавног Одбора. То изједначење изводи се без обзира на буџетску равнотежу; изводи се без обзира на финансијску политику; изводи се због тога, што хоће да се изврши једнака расподела пореских терета у целој земљи.

Према томе, кад се узме у обзир тај критеријум, онда би овај предлог имао доћи у финансијски одбор. Имао би доћи у Финансијски Одбор због тога, што је ту циљ повећање финансијских прихода с обзиром на буџетску равнотежу. Други пак предлози на пр. о изједначењу непосредног пореза, у коме се законом заводи један порез на земљиште за целу земљу, где се порез на радње изједначује за целу земљу, без обзира на пореску стоњу, сви ти такви предлози законски морају доћи пред наш одбор. И верујте, господо, ако не би дошли они пред наш одбор, пошто Финансијски Одбор заседава врло ретко, и пошто Скупштина има о тим стварима да решава дуже време, ми не бисмо никада дошли до изједначења нашег законодавства.

Према томе, господо, моје је мишљење, да би овај критеријум могли да узмемо и да поставимо, а у свакоме конкретном случају према оној намени, коју је имао законодавац кад је стварао законодавни одбор, ми ћемо после о сваком таквом случају решавати како ћемо поступити.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав**: Има реч г. Воја Маринковић.

Др. **Воја Маринковић**: Молим вас, господо, потребно је овде да водимо рачуна о основној разлици између Законодавног Одбора и свих других одбора, па и финансијског. Финансијски Одбор као и сви скупштински одбори имају чисто припремни карактер. Ви знате, да је Законодавни Одбор једна новина у нашем Уставу и он има да да одмену у раду самој Скупштини, а нема само карактер одбора. Шта је у надлежности Законодавног Одбора, то у Уставу и ако изгледа прецизирано, није прецизирано. Било је јасно онима, који су гласали за Устав, а и мени је било јасно, да оно није никаква диференција, све оно, што спада под изједначење законодавства, то иде пред Законодавни Одбор. То је једна ствар, о којој се може спорити. Зато је ушла таква формула у Устав, да се гарантује Скупштини, да онај закон, који жели сама да ради, да га може увек задржати за себе оглашујући, да не спада под надлежност Законодавног Одбора. Кад једанпут Законодавни Одбор узме једну ствар и сматрајући је да је у његовој надлежности, а Народна Скупштина не хтедне да тај закон препусти Законодавном Одбору, онда ће у оним кратким мотивацијама поједине групе, које тако сматрају, изјавити, да ће они гласати против зато, што сматрају, да не спада у надлежност Законодавног одбора. Према томе ми, у сваком конкретном случају — ја не кажем баш у сваком случају, али у већини случајева — биће ствари, за које ћемо бити одмах сагласни, да су у надлежности овога одбора. Та дискусија је могућа и ми од ње новим дефиницијама не можемо побећи, ми не можемо тумачењем Устава од тога побећи, јер је тумачење скупштинске обавезно, а не наше одлуке.

Др. **Воја Маринковић**: Према томе, не можемо донети начелну одлуку, да ће сви Финансијски закони ићи пред Финансијски одбор. Има пуно финансијских закона, који су таког техничког карактера, да је потребно да их сврши овај одбор, а не да с њима дангуби цела Народна Скупштина. Баш због тога, што ми овде замењујемо донекле Народну Скупштину, ја бих био за другу једну ствар, а то је, да сви ти закони, који имају везе са државним финансијама, да би се сачувала она јединственост финансијске политике, о којој је говорио г. Јовановић, и која је врло важна, иду пред Финансијски Одбор, на било да их Финансијски одбор враћа Законодавном Одбору на дефинитивно решење са својим примедбама, или да их упућује Народној Скупштини. Јер фактички може да дође један финансијски закон, који мења техничку страну организације финансијских управа; за то је несумњиво надлежан овај Одбор, јер је несумњиво да треба на исти начин организовати финансијске управе у целој земљи. И крај свега тога и такав закон треба да нам дође са мишљењем финансијског одбора, јер може бити ипак у вези са финансијском политиком. Овај закон о уједначењу пореза — то је јасно као дан, јер се порез неће уједначавати, ако се некое не наговари више, а некое ће скине — у вези је са финансијском политиком. Ако се задржимо само на уједначењу, једна ствар ако је финансијске природе треба да дође пред Законодавни Одбор са мишљењем финансијског одбора, јер ми овде ту финансијску политику во-

дити не ћемо, јер имамо надлежни одбор, који је за то годнији, и ми треба да радимо оно исто што ради Народна Скупштина. И она би могла радити без мишљења Финансијског Одбора, па ипак налази да је потребно, да свака ствар прође кроз одбор пре но што изађе пред њу.

Ја мислим, да ова два закона иду пред Финансијски одбор, а овај да их упути Народној Скупштини, а никако да не доносимо начелно решење зато, што смо надлежни у тој ствари, јер нам то помоћи неће. Сем овога све ствари, које имају везе са финансијама и које су хитне треба да буду упућене у Финансијски Одбор, па после да дођу пред овај одбор ако је он надлежан.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав**: Има реч г. Курбеговић.

Фехим Курбеговић: Господо, кад смо ми стилизовали чл. 133. Устава, онда смо имали пред очима и рекли смо, да ће сви закони, који иду за изједначењем законодавства и управе, доћи пред Законодавни Одбор и да ће се по скраћеној процедури доносити: па мислили смо на то, да Законодавна Скупштина није могла на брзу руку да донесе законе, који земљи требају. Ми смо стога за оваке законе, за које смо држали, да су најпотребнији, а то је изједначење законодавства и управе, и направили ову краћу процедуру. Нема сумње, да ће ови закони, који имају ову тенденцију, доћи пред Законодавни Одбор. Питање је сада, који ће Финансијски закони долазити пред Законодавни Одбор. Ја држим, да буџет, државни прорачун, као такав неће и не сме да долази пред Законодавни Одбор, али сваки финансијски закон, који иде за тим да организује финансијске управе, да изједначи порезе, нема двојбе, да мора да дође пред Законодавни Одбор. Сада је питање: ако дође пред Законодавни Одбор, хоће ли одмах у први мах доћи пред Законодавни Одбор или најпре пред Финансијски, па кад га он претресе онда да се упути законодавном телу и надлежној Законодавној Скупштини на претрес.

Ја држим, да сваки финансијски закон, који иде за изједначењем пореза или уређења финансијске управе у читавој држави, треба најпре да дође пред Финансијски Одбор, па кад га он претресе онда има да дође пред Законодавни Одбор. Законодавни Одбор ће га претрести, и након усвојења упути Скупштини, по скраћеној процедури на примање. Питање је: овај законски предлог, који је Министар Финансија преко Председништва Скупштине донео, пред Законодавни Одбор о општем прирезу, да ли је то један од законских предлога, који иду за изједначењем закона?

Ја држим, да није, јер кад се узме у обзир мотивација овога законског предлога, онда се види, да је то привремена мера да се добије што више прихода у циљу, да се покрије дефицит за ову годину. Јер, шта се каже овде? Каже се овако: »Услед разних прилика и околности, које су утицали с једне стране на слабо прибирање државних прихода, а с друге стране на немогућност и изнелажење нових државних извора државни буџет прихода за 1920./21. год. много је подбацио од предвиђених сума. Да би се бар у неколико показани дефицит буџетски смањило, горњим законским предлогом предвиђа се увођење

општег пореза на све пореске обвезнике у целој Краљевини«. Па се даље за тим каже: »Увођењу овога општег приреза приступљено је с тога, што је за сад немогуће, услед разног пореског законодавства у појединим областима, увести нове врсте пореза или оптеретити јаче поједине пореске објекте а да то оптерећење буде подједнако у свим областима и за све пореске обвезнике«.

Из овога се види, да овај прирез неће бити подједнак свуда. У Босни ће бити друкчији, у Србији друкчији, а у Хрватској друкчији. Дакле, ни овим се не иде за потпуним изједначењем већ ће то опет бити диференцијално у појединим покрајинама. С тога држим, да овај предлог закона спада у надлежност финансијског одбора, а да сви они други имају да иду финансијском одбору најпре, па онда законодавном.

Потпредседник др. **Грегор Жерјав**: Ја држим, господо, да је дебата исцрипена, а пракса ће показати, какав ће поступак требати да буде за поједине случајеве.

Данашњу седницу ћу закључити, а идућу сазвати писменим путем, у споразуму са Председником Народне Скупштине. За дневни ред предлажем:

1. Решавање о пословнику законодавног одбора,
2. Избор Председника и Секретара,
3. Избор секција.

Јован Ђонович: Дозволите ми, господо, да кажем неколико речи. Нама се не седи овде и ми би скоро сви хтели, да одемо из Београда, и према томе потребно је, да знамо, да ли ћемо да радимо или не. Ја бих хтео да знам, да ли ће та пауза бити дуга, јер ако нећемо имати скоро седницу, зашто да будемо везани да останемо овде.

Председник Народне Скупштине др. **Иван Рибар**: Изволите онда сазвати седницу за сутра пре подне у 9 сати.

Љуба Јованович: Молим вас, господо, да се споразумемо. Ми требамо да будемо упознати са предметима, које нам је Влада упутила према прелазним наређењима Устава на оцену и решење. Те предмете треба споразумно поделити на секције, па ћемо их ми носити онда кући да читамо и студирамо и онда ћемо се растуриити. Али, господо, не треба да се растуримо пре но што се са тим послом упознамо. Стога бих молио господина Председника, да он пре свега нареди да се ове одредбе за наш пословник откуцају и да нам се после подне, пошто већ имамо седницу, саопште, као и то, да нам се свима саопшти откупаци на машини списак поднетих уредаба, а у исто време да се постара како бисмо ми те уредбе добили штампане. (Чује се: Тако је. Морамо их добити, јер иначе не можемо да радимо.)

Потпредседник др. **Грегор Жерјав**: Господо, што се тиче пословника, ја се надам, да ћу вам данас то моћи дати, али што се тиче списка уредаба, ја вам морам рећи, да је апарат скупштински за израду врло недовољан и да није довољно јак да их све може израдити. Ако их дамо у штампу, то ће коштати много. Напомињем само да оне уредбе, које су примљене, морају бити штампане у »Службеним Новинама«.

Јован Ђонович: Господо, уредбе су већ објављене у »Службеним Новинама« и ви можете тражити онолико примерака, колико има чланова